

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 465
Tarih : 05.01.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

31 Aralık 2015 günü Aşkale Geri Gönderme Merkezi'nde şüpheli bir biçimde yaşamını yitiren Dilo Derviş ile Dilo Derviş nezdinde geri gönderme merkezlerine yaşamını yitiren sığınmacı/mültecilerin şüpheli biçimde gerçekleşen ölüm nedenlerinin araştırılması ve tespiti amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını aşağıda imzası bulunanlar olarak arz ve teklif ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Adana

GEREKÇE ÖZETİ

Geri Gönderme Merkezleri, idari olarak İçişleri Bakanlığı ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'ne bağlı birimlerdir. Bu merkezlerde mülteci, sığınmacı, düzensiz göçmen yahut hukuki açıdan sorunu olan yabancıların işlemleri tamamlanıncaya dek tutulmaktadırlar.

Geri gönderme merkezleri 2014 yılında 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden evvel hukuk dışı uygulamaların oldukça yoğun yaşandığı birimler olarak anılmakta idi. Zira burada kişiler, hiçbir yasal dayanak olmaksızın kolluk tarafından gözetli işlemine tabi tutulmakta ve özgürlüklerinden alı konulmakta idiler. Gözetli işlemine ilişkin itiraz yöntemi de pratikte söz konusu değildi ve bu nedenle 2009 yılında AIHM; iki İranlı sığınmacı (Abdoulkhani ve Karimnia / Türkiye) kararıyla, yabancıların bu tür gözetli

merkezlerinde tutulmasını Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı buldu, daha sonraki kararlarda da aynı görüşü tekrar etti. Türkiye çözüm olarak, yabancılar ve sığınmacılara ilişkin hukuk reformu kapsamında 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nu yürürlüğe soktu. Ancak ne yazık ki kapsamı itibariyle halihazırda eksiklikler içeren bu kanun da kuşkusuz geri gönderme merkezlerinin hak ihlallerinin yoğun yaşandığı ve denetlenmediği yerler olma halini değiştirmedir.

Geri gönderme merkezleri kişilerin sağlık, hijyen, beslenme, yakınları ve avukatları ile görüşebilme gibi en temel haklarının dahi sağlanmadığı, kötü muamele, işkence, şiddet, cinsel taciz gibi vakıaların sıklıkla yaşandığı yerlerdir. Nitekim Aşkale Geri Gönderme Merkezi'nde yaşamını yitiren Dilo Derviş'in durumu bu husustaki kaygıları artırmaktadır. Dilo Derviş'in yaşamını yitirdiği Aşkale Geri Gönderme Merkezi; AB'nin finansal desteği ile inşa edilmiş olup görünüşü ve güvenlik tedbirleri ile büyük bir cezaevi özelliği taşımaktadır. Göç yönetiminde genellikle "caydırma" amacıyla kullanılan idari gözetim ve idari gözetimin uygulandığı geri gönderme merkezleri, mülteci/sığınmacı ve göçmenlerin özgürlüklerinden alıkonulduğu merkezlerdir. Aşkale Geri Gönderme Merkezi başta olmak üzere ulusal ve uluslararası yükümlülüklerin hiçbirisine riayet edilmemekte, ciddi hak ihlalleri söz konusu olmaktadır. Kaldı ki Aşkale GGM'deki hak ihlalleri, 28 Aralık 2015 Salı günü bazı kişilerin gönderileceğinin söylenmesi üzerine başlayan olaylarla vahim bir hal almıştır. Olaylar üzerine merkeze çevik kuvvetle müdahale edilmiştir. Aşkale GGM'ye giden yol kolluk güçleri tarafından kesilmiş ve basınla yaklaşmasına izin verilmemiştir. Olaylar sırasında merkezde alıkonulandan bazıların ciddi bir şekilde dövüldüğü, olaylardan sorumlu görülen kişilerin cezalandırma amacıyla el ve ayaklarından zincirlenerek soğuk "hücre"ye konuldukları, bazı öğünler yemek verilmediği iddia edilmektedir.

31 Aralık 2015 günü şüpheli bir biçimde yaşamını yitiren Dilo Derviş'in ölüm haberi ailesine ve avukatına 2 Ocak 2016 günü bildirilmiştir. Dilo Derviş'in ölümüne dair otopsi raporu halihazırda çıkmış değildir. Sadece "ölü muayene tutanağı" düzenlenmiş olup bu tutanakta ise boyunda kızarıklık ve boyun kırığının saptandığına yer verilmiştir. Doku örneğinin alınması ise ancak avukatın talebi ile gerçekleşebilmiştir. Dilo Derviş'in avukatı naaş üzerinde yerinde inceleme yapmış ise de otopsis yapıldığı için sadece yüzünü görebilmiştir. Ayrıca ceset

yıkanmış olduğundan ötürü ölü üzerinde başkaca muayene ve tahlil olanağı da kalmamıştır. Geri Gönderme Merkezi görevlileri ile görüşen avukatın aktardığı bilgiye göre tüm merkez görevlileri ölümün ne şekilde gerçekleştiğine dair ortak bir tutum içinde olup sadece tek kişilik odaya konulmuş olan Dılo Derviş'in kendisini ranzadan atkısı ile asmış olduğuna yönelik açıklama yapmakla yetinmişlerdir. Organize bir biçimde delil karartma durumu hasıldır. Zira iddia edilenin aksine ası neticesinde boyun kırığı ve ölümün gerçekleşmesi ancak yüksek mesafeden mümkün olmaktadır. Ranza gibi bir mesafeden asıya bağlı ölüm gerçekleşmeyeceği bilimsel olarak da açık bir durumun ifadesidir. Bu bahisle Dılo Derviş'in ölümü şüpheli bir ölüm olma özelliğini taşımakta, Derviş'in "isyan çıktığı" gerekçesiyle yapılan baskın sırasında öldürüldüğü ihtimali ağır basmaktadır.

Açıklamış olduğum hususlar doğrultusunda Dılo Derviş başta olmak üzere geri gönderme merkezlerinde gerçekleşen ölüm vakıalarının araştırılması gereklilik arz etmektedir.

1. İdris Baluken
HDP Diyarbakır Milletvekili

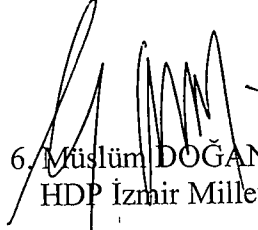
2. Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

3. Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

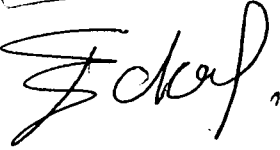
4. Huda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

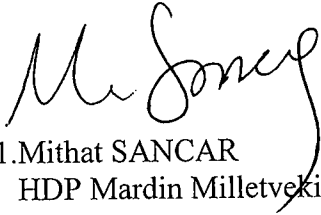
6. Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

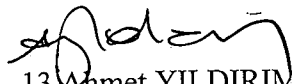
8. Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

9. Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

11. Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

13. Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

14. Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

15. Besime KONCA
HDP Siirt Milletvekili

16. Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

17.Ayca İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

18.Faysal SARIYILDIZ
HDP Şırnak Milletvekili

19. Ferhat ENCU
HDP Şırnak Milletvekili

20.Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

21.Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

22.İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

23.Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

24.Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

27.Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

28.Tuğba HEZER ÖZTÜRK
HDP Van Milletvekili